

FAQ's pilots flexibilisering

Versie 02 d.d. 6 september 2016

In dit document zijn vragen over de pilots flexibilisering opgenomen die tijdens de bijeenkomsten en via e-mail zijn gesteld door instellingen en voorzien van een antwoord door de projectgroep flexibilisering van OCW, NVAO en Inspectie. Het document zal in de loop van de tijd worden aangevuld met nieuwe vragen en antwoorden die aan de orde komen.

Inhoudsopgave	Pag.
1. Aanvraag deelname experiment leeruitkomsten (n.a.v. protocol NVAO)	2
2. Beoordelingen in het kader van accreditatie (n.a.v. addendum NVAO)	4
3. Onderwijsovereenkomst	5
4. Validering, toelating en 21+ toets	7
5. Propedeuse en BSA	9
6. Rol examencommissie	11
7. Contacturen	12
8. Vestigingsplaats	13
9. Overige vragen	15

1. Aanvraag deelname experiment leeruitkomsten (n.a.v. protocol NVAO)

Q: Als je voor 1 mei een aanvraag indient voor deelname aan het experiment leeruitkomsten dan is er nog geen definitief OER voor de opleiding. Wat lever je aan in de aanvraag?

Het OER dat meegeleverd moet worden, moet voorzien in de relevante informatie die betrekking heeft op de flexibele opleidingstrajecten. Het gaat er om dat het OER laat zien dat de aspecten met betrekking tot de flexibilisering goed zijn geborgd in de nieuwe situatie. Onderdelen die in elk geval moeten zijn opgenomen in de aanvraag:

- Eenheden van leeruitkomsten:
 - enkele voorbeelden van volledig uitgeschreven eenheden van leeruitkomsten;
 - een overzicht van alle eenheden van leeruitkomsten die navolgbaar gezamenlijk de eindkwalificaties dekken en dat inzicht geeft in de onderlinge samenhang tussen de eenheden van leeruitkomsten
- Werkwijze validering/intake assessment
- Procedure en rollen/verantwoordelijkheden betrokkenen bij (periodieke) vaststelling flexibel opleidingstraject
- Wijze van begeleiding student bij maken van (periodieke) keuzes t.b.v. flexibel opleidingstraject
- Inhoud/onderdelen onderwijsovereenkomst t.b.v. flexibel opleidingstraject
- Wijze van beoordeling realisatie leeruitkomsten

Q: Wordt het meegeleverde OER alleen beoordeeld op de aspecten met betrekking tot de flexibilisering?

Het gaat in eerste instantie over elementen die specifiek zijn voor flexibilisering. Het kan gebeuren dat er overige bijzonderheden worden aangetroffen: die zullen dan meestal niet via het advies worden teruggekoppeld. Dat gebeurt alleen in uitzonderlijke gevallen.

Q. De WHW stelt dat voor een opleiding een OER wordt opgesteld. Is dan altijd één OER nodig waar alle varianten van de opleiding in moeten staan of mag een opleiding ook werken met een apart OER voor de flexibele opleidingsvariant in het kader van het experiment leeruitkomsten?

Er moet op grond van de WHW inderdaad sprake zijn van één OER per opleiding. Eventueel mag wel worden gewerkt met een aparte bijlage voor de experimenteervariant van de opleiding.

Q. In de regelgeving is aangegeven dat per eenheid van leeruitkomsten een maximum aantal credits geldt van 30 ec. Voor herkenbaarheid van de leereenheden in het werkveld, een betere optie tot flexibilisering en navolgbaarheid van eindkwalificaties kiezen onze opleidingen voor eenheden van leeruitkomsten van 15 ec en 30 ec (30 ec voor eindfase Ad en Bachelor). Is dat toegestaan?

Ja, dat mag. Er geldt een maximum van 30 ec per eenheid van leeruitkomsten. Dat betekent dat de omvang ook kleiner mag zijn en dat gevarieerd mag worden in de omvang.

Q: In het Ontwerpbesluit experimenten op het terrein van flexibilisering van het hoger onderwijs staat in Artikel 3. (Zorgplicht voor studenten en medezeggenschap) opgenomen dat de medezeggenschapsraad in de gelegenheid is gesteld te adviseren over de inrichting van het desbetreffende experiment. Dient bewijslast van de medezeggenschap te zijn opgenomen in de aanvraag, of kan dit ook nog tijdig maar na 1 mei plaatsvinden los van de aanvraag?

De genoemde bewijslast dient inderdaad opgenomen te zijn in het aanvraagdossier op het moment dat de aanvraag wordt ingediend. Dat kan door het formele schriftelijke advies van de medezeggenschapsraad bij te voegen. Mocht dat ontbreken dan kunnen de vastgestelde notulen van het overleg, waar dat uit blijkt, volstaan. Van belang is dat uit de documentatie blijkt dat de

medezeggenschap heeft kunnen adviseren over de inrichting van het experiment. Dit in verband met de zorgplicht voor studenten.

Q. Gaat het hierbij alleen om het advies van de medezeggenschapsraad of ook van de opleidingscommissie?

Het gaat in de AMvB wat betreft zorgplicht inderdaad om de medezeggenschap die een adviserende rol heeft. De rol van opleidingscommissies bijvoorbeeld t.a.v. de advisering over de OER wijkt in het experiment niet af van reguliere opleidingen en volgt dus de WHW (Artikel 9.18).

Q: Hoe ziet het tijdspad na indienen van de aanvraag eruit?

Het advies van de NVAO over de aanvragen die op 1 mei binnenkomen zal half juni klaar zijn. Er zal volgens de tekst van het Ontwerpbesluit 'binnen een redelijke termijn' door de minister worden besloten. Het streven om duidelijkheid te bieden per 1 juli. Je kan dan in september starten.

Q: Is het mogelijk het traject in zijn geheel naar voren te halen voor opleidingen die er al helemaal klaar voor zijn?

De marginale toetsing is erop gericht om ontwikkelpunten terug te geven: er is sprake van een 'ja, tenzij-benadering'. De verwachting is dat aanvragen niet snel tot een negatief advies en een afwijzing zullen leiden. Het traject een maand eerder starten lijkt het verschil niet te maken; de communicatie is al ingezet. Daarnaast moeten OCW en NVAO zich houden aan wat is vastgelegd. Het is aan instellingen om te beslissen of ze al per 1 september willen starten.

Q: Als de aanvraag wordt afgekeurd, wat mag de instelling dan niet?

De instelling mag dan niet starten met de experimenteervariant. In dat geval zal/zullen de betreffende deeltijdse of duale opleiding(en) binnen de reguliere WHW-kaders moeten worden verzorgd.

Q: Heeft de marginale toets ook consequenties voor de normale opleiding?

Nee, de marginale toets heeft alleen betrekking op toelating tot het experiment leeruitkomsten, op het verkrijgen van toestemming voor het verzorgen van flexibele opleidingstrajecten binnen de kaders van dat experiment (waar die afwijken van de WHW). Ook de opvolging van de marginale toets heeft alleen betrekking op de experimenteervariant. De opvolging van de marginale toets is toegelicht in het protocol van de NVAO. Twee jaar na ontvangst van het OCW-besluit tot toelating tot het experiment leeruitkomsten brengt de opleiding een voortgangsrapportage uit in de vorm van een kritische reflectie op basis van het addendum beoordeling bestaande opleiding, uitwerking experimenteervariant. Die voortgangsrapportage wordt door de NVAO (marginaal) beoordeeld. Als binnen drie jaar na ontvangst van het positieve OCW-besluit een accreditatiebeoordeling van de opleiding plaatsvindt, vervalt de opvolging en treedt de accreditatiebeoordeling in plaats daarvan.

2. Beoordelingen in het kader van accreditatie (n.a.v. addendum NVAO)

Q: Als bij de accreditatie een probleem in de experimenteervorm wordt geconstateerd, heeft dat dan consequenties voor de hele opleiding?

Een experimenteel diploma is geen optie, dus de experimenteervariant loopt mee in de accreditatie. Het kan dus gebeuren dat de experimenteervariant de normale voltijdopleiding beïnvloedt. Als de experimenteervariant niet voldoet volgt een 'herstelperiode'. Die herstelperiode heeft formeel betrekking op de hele opleiding, maar in de communicatie zal helder worden gespecificeerd op welke opleidingsvariant/-vorm de herstelperiode betrekking heeft en welke opleidingsvorm(en) voldoen.

Q: hoe ziet het accreditatiepanel er uit als er ook naar de experimenteervariant wordt gekeken?

Er moet expertise in het panel zitten om de experimenteervariant te kunnen beoordelen. Hiertoe is de opleiding in de lead. Instelling doet een voorstel voor een panel, incl. expertise voor experiment. Domein specifieke expertise zit al in het panel want de voltijdsvariant wordt ook beoordeeld.

Suggestie van de instellingen: Het zou goed zijn als de NVAO de bevindingen van de verschillende panels uitwisselt met de instellingen. Deze komen immers bij de NVAO bij elkaar. Daartoe kan dit type bijeenkomst ook gebruikt worden. Hier kunnen *good practices* en valkuilen worden uitgewisseld.

Q: De gebruikte standaarden (zie het addendum) zijn de algemeen geldende standaarden voor beoordeling in het kader van accreditatie. Moeten die niet worden aangepast en toegespitst op de experimenten?

Er wordt met open kaders gewerkt, die hetzelfde zijn als anders. In de toelichtingen op/uitwerkingen van deze algemeen geldende standaarden is een vertaling gemaakt naar de situatie en de beoogde werkwijze in de pilots flexibilisering/het experiment leeruitkomsten. Nu het onderwijs flexibeler is, ligt er een groter accent op toetsen en begeleiden. Het is aan de instellingen om te laten zien hoe hieraan wordt voldaan. De kaders zijn niet alomvattend; er is voldoende ruimte voor verschillende manieren om het onderwijs flexibel in te richten en aan te tonen te voldoen aan de standaarden.

3. Onderwijsovereenkomst

Q: Wat moet er precies in de onderwijsovereenkomst staan?

In de onderwijsovereenkomst moet komen te staan hoe het opleidingstraject eruit ziet dat met de student is afgesproken, voor de duur van de periode waarop de onderwijsovereenkomst betrekking heeft. Concreet wordt beschreven welke leeruitkomsten de student gaat realiseren, welke leeractiviteiten daarvoor worden uitgevoerd, of en hoe de (eventuele) werkplek daarbij wordt benut, aan welk onderwijsaanbod de student deelneemt, hoe de begeleiding plaatsvindt en op welke wijze de realisatie van de beoogde leeruitkomsten wordt beoordeeld.

Q. Kan er niet voor een andere benaming dan 'onderwijsovereenkomst' worden gekozen? Het klinkt zo zwaar, juridisch beladen.

De AMvB gebruikt de term onderwijsovereenkomst en daar zal dus op moeten worden aangesloten. Het is ook zeker de bedoeling dat de overeenkomst voor alle betrokkenen houvast en zekerheid biedt en regelt waar men zich wederzijds toe verplicht. Ook zaken rond zorgplicht van de instellingen e.d. zijn daarbij bijvoorbeeld van belang.

Q. Klopt het dat het de bedoeling is dat de (eerste) onderwijsovereenkomst al voor inschrijving wordt afgesloten met de student? In de AMvB staat namelijk "...de student die zich wenst in te schrijven."

Nee, de onderwijsovereenkomst wordt afgesloten na instroom en inschrijving. Het is wel mogelijk tevoren al gesprekken te voeren en indicatief zaken te bespreken over mogelijkheden voor validering en voor invulling van het opleidingstraject. Maar om tot besluiten en definitieve afspraken te komen moet de student ingeschreven zijn.

Q. Moet de wijze waarop de opleiding invulling geeft aan de wettelijke zorgplicht vermeld worden in de onderwijsovereenkomst, of volstaat het om het in de OER te vermelden?

Dit moet in elk geval in de OER zijn opgenomen.

Q. Wat als de student ziek wordt?

Bij langdurige ziekte gaat het om bijzondere omstandigheden en zijn de bepalingen die hierover in de OER moeten zijn opgenomen van toepassing.

Q. En wat als de werkgever het contract niet nakomt?

Als de werkgever het contract niet nakomt kunnen zowel de student als de instelling hem daarop aanspreken. Het zoeken naar een oplossing zal tijd kosten. Mocht er op de werkplek en in overleg met de werkgever geen oplossing mogelijk zijn, of is sprake van ontslag van de student, dan moet de opleiding een alternatieve route met de student overeenkomen.

Q. Is het de bedoeling dat voor iedere eenheid van leeruitkomsten een aparte onderwijsovereenkomst wordt gesloten?

Dat mag wel, maar hoeft niet. De keuze is aan de instelling. Onderwijsovereenkomsten moeten periodiek worden afgesloten, na en naast een eerste algemene onderwijsovereenkomst voor de hele opleiding. Er gelden geen exacte voorschriften ten aanzien van de frequentie van het vastleggen van nieuwe, aanvullende onderwijsovereenkomsten of het aantal ec's waar een onderwijsovereenkomst betrekking op moet hebben. Het lijkt niet goed haalbaar om periodieke onderwijsovereenkomsten voor minder dan 30 ec of voor meer dan 60 ec vast te stellen, maar het is aan de instelling en de student en eventueel de partij van de praktijkomgeving (doorgaans de

werkgever) om daar keuzes in te maken en te onderzoeken welke omvang en welke frequentie het best werkt.

Q. In het gekozen onderwijsconcept van de hogeschool is collaborative learning een essentieel onderdeel. Het leren van elkaar en van elkaars invalshoeken is van belang, ook met het oog op een bredere ontwikkeling van de lerende. Deze vorm vergt niet alleen online collaborative learning maar ook de daadwerkelijke ontmoeting is relevant. Mag in de tripartite onderwijsovereenkomst worden vastgelegd welke minimale deelname van de student nodig is voor collaborative learning?

Indien de opleiding die deelname aan collaborative learning essentieel vindt voor het realiseren van de beoogde leeruitkomsten, dan mag dat inderdaad. De opleiding moet dit wel goed kunnen onderbouwen.

Q. Stel dat naast individuele begeleiding vijf bijeenkomsten zijn gepland in een module, mag daarbinnen dan per deelnemer worden afgeweken van het geplande aantal te volgen begeleidingsmomenten?

Ja, het is de bedoeling dat op maat afspraken worden gemaakt met de student voor de wijze waarop het opleidingstraject met betrekking tot een bepaalde eenheid van leeruitkomsten er uit ziet. Dat kan dus ook betekenen dat de student niet aan die bijeenkomsten deelneemt, maar dat er andere afspraken worden gemaakt en vastgelegd in de onderwijsovereenkomst. Wat ook het geval kan zijn, is dat een student als gevolg van gedeeltelijk gevalideerde kennis en/of vaardigheden niet meer een hele module hoeft te doen en in verband daarmee ook kan worden afgeweken van het geplande aantal te volgen begeleidingsmomenten.

Q. Kan wat betreft verplichtingen tot deelname aan begeleidingsmomenten worden gevarieerd naar fase waarin de (werkende) student zich bevindt, bijvoorbeeld door in de eerste twee jaren van de bachelor andere verplichtingen vast te leggen dan in het derde en vierde jaar voor het bijwonen van begeleidingsmomenten?

Het is de bedoeling dat de afspraken met de student zoveel mogelijk op maat van het individu worden gemaakt en vastgelegd, maar als de opleiding van mening is dat een bepaald aantal of bepaald type begeleidingsmomenten van essentieel belang is voor het realiseren van de leeruitkomsten, dan kan dat als zodanig als verplicht onderdeel worden vastgelegd in de onderwijsovereenkomst met de student (en/of de tripartite onderwijsarbeidsovereenkomst). En als de opleiding van mening is dat er daarbij onderscheid gemaakt moet worden naar de fase waarin de student zit, naar de lengte van de periode waarin de student actief deelneemt aan de opleiding, dan kan dat. Maar het heeft de voorkeur de vast te leggen afspraken zoveel mogelijk op maat van het individu te maken.

4. Validering, toelating en 21+ toets

Q. Hoe kan een instelling leeruitkomsten die de student al beheerst valideren? Moet de student toch altijd nog een tentamen? Dus bijvoorbeeld: hij beheerst al één van de vier leeruitkomsten van een eenheid. Toets je dan nog op alle leeruitkomsten, of moet de student bij toetsing alleen nog laten zien dat hij de 3 andere beheerst? En wat als de student dan al alle 4 de leeruitkomsten beheerst? En kun je in alle gevallen een cijfer toekennen?

De procedure, methoden en instrumenten die de instelling gebruikt bij validering kunnen vergelijkbaar zijn met wat bij EVC-procedures is gebruikt. Portfolio-assessment is in elk geval een voor de hand liggende werkwijze. Waar het om gaat is dat de student in de gelegenheid wordt gesteld te onderbouwen en aan te tonen welke leeruitkomsten hij al beheerst.

Als een student alle leeruitkomsten van een bepaalde eenheid van leeruitkomsten al beheerst, kan de examencommissie op grond daarvan besluiten de studiepunten die horen bij die eenheid toe te kennen aan de student. Als een student een deel van de leeruitkomsten beheerst, kan een opleidingstraject worden afgesproken gericht op realisatie van de overige leeruitkomsten van die eenheid. De studiepunten van die eenheid worden vervolgens ineens toegekend, als de realisatie van die overige leeruitkomsten ook met een voldoende is beoordeeld. Het is aan de instelling om keuzes te maken ten aanzien van toekenning en registratie van cijfers.

Q. Kunnen we bij validering voor de poort de kosten voor validering in rekening brengen?

In het kader van de pilots flexibilisering is het de bedoeling dat validering sowieso altijd na instroom en inschrijving kan plaatsvinden. Het is denkbaar dat validering daarnaast ook voor de poort wordt aangeboden en uitgevoerd, bijvoorbeeld als potentiële studenten hun beslissing over deelname aan de opleiding mede willen laten afhangen van mogelijkheden tot het verkorten van hun opleiding op basis van validering van hun verworven competenties. In dat geval moeten bekostigde instellingen de kosten voor validering in rekening brengen op basis van integrale kostprijs; niet-bekostigde instellingen zijn vrij in hun tariefstelling.

Het is hierbij wel van belang dat definitieve besluiten door de examencommissie worden genomen en dat de examencommissie dit pas kan doen als de student zich heeft ingeschreven. Maar het is wel mogelijk in indicatieve zin aan te geven wat de mogelijkheden zijn voordat mensen besluiten zich in te schrijven. Uiteraard is een belangrijke randvoorwaarde dat er goede afstemming heeft plaatsgevonden met de examencommissie over de valideringsprocedure, zodat daadwerkelijk zicht is op de acceptatie van de resultaten van validering en waarschijnlijke consequenties voor erkenning, toekenning studiepunten en verkorting van opleidingstrajecten e.d.

Q. Als iemand elders al een propedeutisch getuigschrift heeft behaald voor dezelfde opleiding, moet je die student dan automatisch vrijstellen van de propedeuse en onderwijs aanbieden gericht op de eenheden van leeruitkomsten na de propedeutische fase, ook als de leeruitkomsten van de propedeuse verschillen?

Het is aan de instelling waar de student zich met een behaald propedeutisch examen inschrijft in hoeverre zij de reeds behaalde propedeuse valideert voor haar eigen opleiding resp. de eenheden van leeruitkomsten die de propedeuse vormen. In de pilots flexibilisering is het uiteraard de bedoeling dat aantoonbaar al gerealiseerde leeruitkomsten worden gevalideerd/erkend en leiden tot verkorting en het (zoveel mogelijk) op maat inrichten van het opleidingstraject, dat is één van de centrale elementen van flexibilisering in de pilots. En het is zaak dat de instelling de validering zodanig inricht dat dit recht doet aan de al verworven relevante kennis en kunde van studenten én dat de examencommissie op basis daarvan verantwoorde besluiten kan nemen.

Q. En als die student in de propedeuse bij die andere instellingen al leeruitkomsten heeft gerealiseerd die bij ons in de fase na de propedeuse, kun je die dan aanvullend

valideren/erkennen? Dus dat de student in dat geval op basis van een propedeutisch getuigschrift meer dan alleen de 60 studiepunten voor de propedeuse krijgt?

De leeruitkomsten uit de elders behaalde propedeuse kunnen worden gevalideerd voor de postpropedeutische fase. Maar dat betekent niet dat de student voor een elders behaalde propedeuse meer dan 60 studiepunten krijgt. Want de leeruitkomsten die in de postpropedeutische fase worden gevalideerd zullen ook niet tevens deel zijn van de propedeutische fase van de validerende instelling.

Q. De WHW biedt de mogelijkheid om aanvullende eisen te stellen. Mag een opleiding daar ook gebruik van maken om toelatingseisen te stellen op het gebied van het hebben van een bepaald aantal jaren (relevante) werkervaring of het hebben van een diploma voor een andere hbo-opleiding?

Nee. Het artikel in de WHW (artikel 7.26 en 7.26a) over aanvullende eisen heeft tot doel eisen te kunnen stellen t.a.v. eigenschappen van studenten die essentieel zijn voor de uiteindelijke beroepsuitoefening of voor een bepaald onderwijs concept. Het stellen van een leeftijdseis van 21 jaar, het stellen van eisen op het gebied van aantallen jaren werkervaring en/of het behaald hebben van een diploma van een hbo-diploma valt daar niet onder. Dat zou de toegankelijkheid van het (bekostigde) onderwijs ook te zeer beperken. De WHW biedt wel mogelijkheden eisen te stellen t.a.v. het hebben van een (relevante) werkplek (artikel 7.27), indien die werkplek wordt benut in het kader van leeractiviteiten in de opleiding.

Q. Nu er straks wordt gewerkt met leeruitkomsten binnen het nieuwe deeltijdonderwijs, komt dan de eis van de 21 + toets te vervallen? Nu is het zo dat als je jonger bent dan 21 jaar en niet aan de vereiste toelatingseisen voor het hbo voldoet je niet kunt starten op het hbo. Is dit nu verandert binnen de pilots flexibilisering?

Nee, dat is in de pilots niet anders. Er gelden nog steeds toelatingseisen en wie niet voldoet aan de wettelijke vooropleidingseisen en 21+ is mag toegelaten worden na een 21+ toets. Hoe die toets er precies uitziet is aan de instelling.

5. Propedeuse en BSA

Q. Kennen opleidingen in het experiment leeruitkomsten eigenlijk nog wel een propedeutische fase? En zo ja, mag dat dan ook bestaan uit de willekeurig als eerste behaalde 60 studiepunten?

In het experiment leeruitkomsten blijven de bepalingen in de WHW (bijv. art. 7.8 en 7.8b. WHW) ten aanzien van de propedeutische fase en de functie daarvan gewoon van kracht. Dat betekent dat de opleiding in de OER kan aangeven welke eenheden van leeruitkomsten, met een totale omvang van 60 studiepunten, samen de propedeuse vormen. In algemene zin geldt dat de opleiding in de OER kan bepalen of er ingangseisen zijn, en zo ja welke, bij bepaalde eenheden van leeruitkomsten. Dat kan natuurlijk van belang zijn in verband met de opbouw en samenhang richting het realiseren van de eindtermen op eindniveau.

Q. Bij de flexibele inrichting van opleidingstrajecten in het kader van het experiment leeruitkomsten vervalt het verplichte onderwijsprogramma (aanbod onderwijseenheden) voor de propedeuse. Wij willen in het kader van optimale flexibiliteit de keuze laten aan studenten om te bepalen aan welke leeruitkomsten zij in welke fase van hun opleiding werken. Dat betekent dat we dus geen eenheden van leeruitkomsten willen vastleggen voor de propedeutische fase. Mag dat?

Nee, dat mag niet. De WHW-bepalingen met betrekking tot de propedeuse (artikel 7.8 en 7.8b) zijn in het kader van het experiment leeruitkomsten onverminderd van kracht. De propedeuse dient een selecterende en oriënterende functie te hebben. In de pilots flexibilisering wordt dat niet ingevuld door te werken met vaststaande onderwijseenheden die de beoogde brede oriëntatie bieden en selecterende functie hebben, maar het is wel de bedoeling dat de instelling eenheden van leeruitkomsten vaststelt voor de propedeuse (60 ec), waarmee invulling wordt gegeven aan die oriënterende en selecterende functie. De wijze waarop het opleidingstraject van de student wordt vormgegeven, welke leeractiviteiten deze student uitvoert om die leeruitkomsten te realiseren, kan verschillen en zoveel mogelijk op maat en vraaggericht worden overeengekomen met de student. Maar welke leeruitkomsten moeten worden gerealiseerd en hoe dat wordt beoordeeld moet dus wel worden vastgesteld door de instelling/opleiding. Een aanpak waarbij de student zelf bepaalt uit welke (eenheden van) leeruitkomsten diens propedeuse bestaat, past niet binnen de kaders.

Wat betreft de volgorde van eenheden van leeruitkomsten wordt de insteek gedeeld en gewaardeerd dat deze zoveel mogelijk kan worden losgelaten om de flexibiliteit van de trajecten van studenten te vergroten. Het blijft echter wel van belang dat in ieder geval voor de propedeuse en voor het afstuderen specifieke eenheden van leeruitkomsten worden aangewezen die passen bij de functie die zij moeten vervullen ten behoeve van de propedeutische fase respectievelijk de afstudeerfase.

De opleiding kan de individuele student wel enige ruimte geven voor flexibiliteit in de volgorde waarin hij/zij werkt aan het realiseren van de (eenheden van) leeruitkomsten. Indien ervoor gekozen is voor de betreffende opleiding een BSA (bindend studieadvies) te hanteren, dan geldt ook voor de deeltijdse experimenteervariant een BSA, met dezelfde norm als bij de voltijdse opleiding. Artikel 7.8b van de WHW biedt het instellingsbestuur wel ruimte om voor de deeltijdopleiding zelf te bepalen op welk moment dat BSA wordt gegeven. Dat zou dus bijvoorbeeld ook na drie inschrijvingsjaren kunnen zijn. Dat geeft de student meer tijd om de eenheden van leeruitkomsten die tot de propedeuse horen met succes af te ronden en desgewenst in de tussentijd ook te werken aan andere (eenheden van) leeruitkomsten.

Q. De propedeutische fase heeft onder meer een oriënterende functie. Waarop heeft de oriënterende functie betrekking in de experimenteervariant van de opleiding? Hoe breed en diepgaand moet die oriëntatie zijn?

In de experimenteervariant gaat het om een oriëntatie op de leeruitkomsten in de gehele opleiding. Wat betreft breedte en mate van diepgang in de oriëntatie bestaat in de experimenteervariant

geen wezenlijk verschil ten opzichte van de breedte en diepgang van de oriëntatie in de propedeutische fase van een opleiding die bestaat uit onderwijseenheden. De student moet zich een goed beeld kunnen vormen van inhoud, niveau en mogelijkheden tot specialisatie en keuzes e.d.

Q. Geldt het BSA (bindend studieadvies) nog wel in de opleidingen die deelnemen aan het experiment leeruitkomsten?

Ook wat betreft het BSA wordt niet afgeweken van de WHW. Dat betekent dat het instellingsbestuur ook in de opleidingen in de pilots flexibilisering een advies over de voortzetting van de studie binnen of buiten de betreffende bacheloropleiding moet geven aan de student. Bij deeltijdse opleidingen kan het instellingsbestuur het tijdstip bepalen waarop dat advies wordt uitgebracht (hoeft dus niet per sé aan het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase). Het advies kan een bindend karakter hebben, maar dat hoeft niet. Het is aan het instellingsbestuur om te bepalen of en bij welke opleidingen men een bindend studieadvies (BSA) wil hanteren. Informatie over de propedeuse en het studieadvies moeten inderdaad in de OER worden opgenomen. Indien sprake is van een BSA, dan moet dat uiteraard ook worden opgenomen in de OER.

Q. Kunnen we bij de deeltijdse en duale opleidingen in het experiment leeruitkomsten het bindend studieadvies achterwege laten? Het BSA belemmert immers de flexibiliteit.

De WHW-bepalingen (artikel 7.8b) met betrekking tot studieadvies respectievelijk het BSA gelden ook in het experiment leeruitkomsten. Dat betekent dat het bij iedere opleiding verplicht is om een advies uit te brengen aan de individuele student en dat het instellingsbestuur met betrekking tot iedere opleiding de keuze heeft om dat advies te geven in de vorm van een bindend studieadvies (BSA). Indien de instelling besluit dat met betrekking tot een bepaalde opleiding een BSA geldt, dan geldt dat BSA voor alle opleidingsvormen/-varianten en dan geldt in alle opleidingsvormen/-varianten dezelfde BSA-norm. Dat geldt dus ook voor de flexibele variant in het experiment leeruitkomsten, maar dan met betrekking tot de studiepunten behaald voor eenheden van leeruitkomsten.

De opleiding kan de individuele student wel enige ruimte geven voor flexibiliteit in de volgorde waarin hij/zij werkt aan het realiseren van de (eenheden van) leeruitkomsten. Indien ervoor gekozen is voor de betreffende opleiding een BSA (bindend studieadvies) te hanteren, dan geldt ook voor de deeltijdse experimenteervariant een BSA, met dezelfde norm als bij de voltijdse opleiding. Artikel 7.8b van de WHW biedt het instellingsbestuur wel ruimte om voor de deeltijdopleiding zelf te bepalen op welk moment dat BSA wordt gegeven. Dat zou dus bijvoorbeeld ook na drie inschrijvingsjaren kunnen zijn. Dat geeft de student meer tijd om de eenheden van leeruitkomsten die tot de propedeuse horen met succes af te ronden en desgewenst in de tussentijd ook te werken aan andere (eenheden van) leeruitkomsten.

6. Rol examencommissie

Q. Heeft de examencommissie bij de opleidingen in het experiment leeruitkomsten andere rollen, taken en bevoegdheden dan regulier?

Wat betreft taken en verantwoordelijkheden is er geen (formele) wijziging in de rol van de examencommissie ten opzichte van hetgeen in de WHW is geregeld. De concrete uitwerking en invulling van de werkzaamheden in het kader van de reguliere taken van de examencommissie zal wel anders worden, door de andere vormgeving en inrichting van het onderwijs (variëteit aan flexibele opleidingstrajecten) en de andere vormgeving van de toetsing en beoordeling.

De examencommissie ziet toe op de kwaliteit van de toetsing in de leerwegaafhankelijke toetsing en (indien van toepassing) de kwaliteit van (leerweggebonden) toetsing in de specifieke flexibele opleidingstrajecten. De examencommissie moet zicht hebben op wat voor toetsen worden gehanteerd, welke keuzes worden gemaakt. De examencommissie geeft goedkeuring aan toetsplannen en richtlijnen voor de uitwerking en uitvoering daarvan. De examinatoren blijven degenen die de beoordelingscriteria opstellen e.d. En de examencommissie moet (steekproefsgewijs) beoordelen of de uitvoering van de toetsing aan de maat is.

Q. Wij zijn van plan om met één examencommissie voor alle deeltijdopleidingen gezamenlijk te gaan werken. Mag dat?

Conform de wet en conform de inschrijving van de opleiding in het CROHO (combinatie van Isat en Brin) vormt de deeltijdvariant samen met de voltijdse variant (en een eventuele duale variant) van dezelfde croho één opleiding. In termen van de WHW is de deeltijdse opleidingsvorm dus niet een aparte opleiding, maar maakt deze samen met de andere opleidingsvorm(en) die de instelling aanbiedt deel uit van één en dezelfde opleiding. De WHW (artikel 7.12, 7.12a en 7.12b) schrijft voor dat er voor een opleiding (of cluster van opleidingen) één examencommissie wordt ingericht. Er is, ook gedurende de experimenten, sprake van één opleiding met dezelfde eindkwalificaties en daarom is afstemming of verbinding nodig tussen de opleidingsvormen. Dit laat onverlet dat we nu in de fase van het experiment zitten en we dus open staan voor nieuwe ontwikkelingen. We moeten daarbij echter wel de wet blijven volgen. Dit zou kunnen door bijvoorbeeld een aparte kamer van de examencommissie in te stellen voor de deeltijdopleiding. En die kamers van de examencommissies kunnen dan samen eventueel feitelijk fungeren als examencommissie voor de deeltijdopleidingen gezamenlijk. Noodzakelijke randvoorwaarde daarbij is dat er een verbinding moet worden gemaakt tussen de afzonderlijke 'kamers' en de rest van de examencommissie van de opleiding. Die verbinding moet worden gelegd om te waarborgen dat sprake is van consistentie in besluitvorming en de toetsing van de eindkwalificaties. De werkwijze moet worden vastgelegd in het reglement van de examencommissie.

7. Contacturen

Q. Hoe is er een vaststaand (met hogescholen afgesproken aantal) contacturen mogelijk bij leerwegaafhankelijkheid in het experiment leeruitkomsten? Is er een advies/richtlijn?

Er geldt geen advies of richtlijn op dit punt voor de opleidingen in het experiment leeruitkomsten. De verplichtingen met betrekking tot aantallen contacturen hebben op basis van de verplichte prestatie-indicatoren in de prestatieafspraken (zie website reviewcommissie hoger onderwijs) voor het hbo alleen betrekking op voltijdse bacheloropleidingen.

Q. Wat is het minimale respectievelijk maximale aantal contacturen in de opleidingen in het experiment leeruitkomsten? En in de verhouding in het behalen van de learning outcomes via werkpleklers?

Er geldt in het kader van het experiment leeruitkomsten geen minimum of maximum aantal contacturen. En ook voor de verhouding met het aandeel werkpleklers bestaat geen richtlijn of norm.

8. Vestigingsplaats

Q. Er wordt in de bepalingen ten aanzien van vestigingsplaats voor bekostigde opleidingen een verhouding geduid tussen de uren onderwijs verzorgd vanuit de vestigingsplaats en de uren verzorgd buiten de vestigingsplaats van de opleiding (werkplekleren e.d.). Hoe moeten we daarmee omgaan in het experiment leeruitkomsten, waarbij de studiepunten/ec's zijn losgekoppeld van de uren studielast?

De Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs kende ten aanzien van werkplekleren in het kader van duale opleidingen al een uitzonderingsregel wat betreft het deel van de opleiding dat zonder toestemming van de minister in een andere gemeente dan de vestigingsplaats van de opleiding mag worden verzorgd. Dit betekent dat de beroepsuitoefening op basis van een individueel arrangement met bijbehorende onderwijsarbeidsovereenkomst buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van het aandeel van de opleiding dat op locatie, buiten de vestigingsplaats van de opleiding, wordt verzorgd. Een vergelijkbare uitzonderingsbepaling is sinds medio juni ook van kracht voor werkend leren op basis van een tripartite overeenkomst in het kader van deeltijdse opleidingen. Zie ook <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-31261.html>.

Voor online onderwijs geldt dat dit wordt gezien als onderwijs dat verzorgd wordt vanuit de vestigingsplaats van de opleiding. Je loopt in het experiment leeruitkomsten dus niet zo snel aan tegen de grenzen van de bepalingen met betrekking tot vestigingsplaats, indien werkend leren en online leren een substantieel deel uitmaken van de opleidingstrajecten.

Hoewel in het experiment leeruitkomsten de koppeling tussen studiepunten en uren studielast is losgelaten, dient met het oog op de vraag of de aantallen uren onderwijs niet de grenzen overschrijdt van het toegestane op basis van de bepalingen ten aanzien van vestigingsplaats kunnen wel gekeken te worden naar de feitelijke aantallen (geprogrammeerde) uren. Het gaat dan om de georganiseerde, niet-individuele onderwijsactiviteiten (colleges, trainingen, instructiebijeenkomsten, practica e.d.) die op locatie, buiten de vestigingsplaats van de opleiding, worden verzorgd. Dit aantal uren mag niet meer zijn dan één derde van het totale aantal uren studielast van de opleiding, waarbij voor de berekening wel wordt uitgegaan van 28 uur per studiepoint.

Q. Wij verzorgen interactieve hoorcolleges waarbij bijvoorbeeld een docent vanuit het buitenland (actual time) digitaal lesgeeft. Mag dit dan niet worden gerekend tot onderwijs verzorgd vanuit de vestigingsplaats van de opleiding?

De redenatie dat online onderwijs gezien wordt als onderwijs dat verzorgd wordt vanuit de vestigingsplaats van de opleiding gaat inderdaad alleen op als de server in de vestigingsplaats staat. Is dat niet het geval, dan moeten dergelijke contacturen dus gerekend worden tot het aandeel onderwijs dat op locatie, buiten de vestigingsplaats van de opleiding, wordt verzorgd.

Q. Colleges die gefilmd zijn, online worden gezet en bijvoorbeeld dienen als instructie/uitleg/verduidelijking, zijn dat contacturen verzorgd vanuit de vestigingsplaats?

Indien die colleges worden aangeboden als online onderwijs via de server in de vestigingsplaats van de opleiding dan worden die colleges beschouwd als onderwijs dat wordt verzorgd vanuit de vestigingsplaats.

Q. Een groep werkgevers uit de zorg wil graag dat een gedeelte van de opleiding op locatie wordt verzorgd en een gedeelte op de opleiding. Het is de bedoeling dat medewerkers van vergelijkbare organisaties aan het traject deelnemen. Het gaat er vooral om dat de werkgevers voorkeur hebben om medewerkers te laten scholen in een homogene opleidingsgroep. De werkgevers willen meer inbreng in het curriculum

(natuurlijk wel binnen de kaders van de opleiding – leeruitkomsten zijn uitgangspunt) en meer maatwerk wat betreft onderwijsvorm/organisatie. Dezelfde opleiding wordt daarnaast ook voor de andere studenten vanuit de vestigingsplaats verzorgd maar dit is een heterogene groep. De diversiteit van de organisaties waarin de potentiële studenten werkzaam zijn is veel groter. Zou de opleiding op locatie moeten vallen onder maatwerk/contractonderwijs?

Die opleiding op locatie hoeft niet per sé verzorgd te worden als contractonderwijs, mits de opleidingstrajecten van de medewerkers van deze werkgevers blijven passen binnen de kaders die gelden voor de (bekostigde) opleidingen. Dus zowel qua inhoud (aansluiten bij/leidend tot realisatie van de geldende eenheden van leeruitkomsten, in de volle breedte en met voldoende variatie in rollen en contexten etc.), als qua inrichting (waaronder locatie/vestigingsplaats, voor bekostigde opleidingen).

Wat betreft dat laatste punt zijn nog twee zaken relevant:

- Er is per medio juni 2016 een wijziging doorgevoerd in de beleidsregel doelmatigheid waarbij werkend leren in het kader van een deeltijdse opleiding en op basis van een individueel arrangement (met tripartite onderwijsarbeidsovereenkomst) wordt vrijgesteld. Dat wil zeggen dat het werkend leren deel dan niet hoeft worden meegerekend bij het bepalen of meer dan een derde van de opleiding op locatie, buiten de vestigingsplaats van de opleiding, wordt verzorgd. Bij duale opleidingen bestond een dergelijke uitzonderingsregel al voor 'het beroepsuitoefeningsdeel'.
- Als de instelling meer dan een derde van de opleiding op locatie wil verzorgen, buiten de vestigingsplaats van de opleiding, dan moet de instelling aan de minister toestemming vragen (zie Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs).

9. Overige vragen

Q. Is het mogelijk om voor een opleiding meerdere ISAT-codes te hanteren?

Dat is alleen mogelijk voor opleidingen van niet-bekostigde instellingen die deelnemen aan het experiment vraagfinanciering. In het kader van het experiment vraagfinanciering krijgen alle deelnemende opleidingen een nieuwe ISAT-code. Voor de niet-bekostigde opleidingen blijft daarnaast de oude ISAT-code gehandhaafd. De achtergrond hiervan is dat de oude opleiding en bijbehorende ISAT-code dan gebruikt wordt voor inschrijving van cursisten die alleen aan een bepaald onderdeel of bepaalde onderdelen van het onderwijsprogramma deel willen nemen en dus niet diplomagericht aan de opleiding deelnemen. Dit is op verzoek van de niet-bekostigde instellingen zo geregeld, om te voorkomen dat de opleidingsrendementen worden 'vervuild' door mensen die niet-diplomagericht deelnemen.

Bij bekostigde instellingen is studeren aan een bekostigde opleiding in principe altijd diplomagericht. Er is bij die bekostigde opleidingen dus geen sprake van cursisten die zich inschrijven voor deelname aan één of enkele modulen. En daarom hoeft de oude ISAT-code van de bekostigde opleiding niet te worden gehandhaafd voor nieuwe inschrijvingen. Bekostigde instellingen zien in het experiment vraagfinanciering af van 'reguliere' bekostiging en gebruiken voor nieuwe inschrijvingen in de opleiding de nieuwe ISAT-code.

Voor niet-bekostigde instellingen geldt, net als voor bekostigde instellingen, dat deelname aan het experiment leeruitkomsten gecombineerd moet worden met deelname van dezelfde opleiding aan het experiment vraagfinanciering (voor zover van toepassing). Dit betekent dat onder de nieuwe ISAT-code een opleiding op basis van leeruitkomsten vraagfinanciering wordt aangeboden. Deelname aan het experiment leeruitkomsten geldt dus niet voor de opleiding met de 'oude' ISAT-code en voor cursisten die zich voor de opleiding met die 'oude' ISAT-code inschrijven. Kortom: inschrijving van nieuwe cursisten in de oude opleiding (met 'oude' ISAT-code) is mogelijk, maar niet in combinatie met het werken met leeruitkomsten. De oude opleiding waaraan mensen niet-diplomagericht deelnemen aan bepaalde onderwijsenheden moet vormgegeven blijven worden op grond van de reguliere WHW-kaders. De AMvB flexibel hoger onderwijs is dus niet van toepassing voor de niet-bekostigde opleidingen waarbij voor inschrijving van cursisten gebruik wordt gemaakt van de oude ISAT-code, indien er voor die opleiding een nieuwe ISAT-code is in het kader van het experiment vraagfinanciering.

Q. Waarom komen alleen niet-bekostigde opleidingen in aanmerking voor deelname aan het experiment accreditatie onvolledige opleidingen?

Dat heeft te maken met de eis dat bekostigde opleidingen altijd toegankelijk moeten zijn voor mensen die voldoen aan de (wettelijke) toelatingseisen. Het is in het kader van de pilots flexibilisering zeker de bedoeling dat ook bekostigde opleidingen verkorte opleidingstrajecten gaan verzorgen, waarin wordt aangesloten op wat mensen al kennen en kunnen e.d. Maar als iemand voldoet aan de wettelijke vooropleidingseisen (en de eventueel gehanteerde eisen t.a.v. het hebben van een relevante werkplek), dan moet die persoon altijd bij de bekostigde opleiding terecht kunnen. En dus moet die bekostigde opleiding in dat geval ook onderwijs verzorgen voor alle eenheden van leeruitkomsten waar de opleiding uit bestaat, met de bijbehorende omvang qua aantal studiepunten (bijv. hbo bacheloropleiding van 240 studiepunten). Niet-bekostigde opleidingen mogen ook voor bijv. alleen de eenheden van leeruitkomsten die betrekking hebben op de laatste 120 studiepunten onderwijs verzorgen en alleen mensen toelaten die aantoonbaar de leeruitkomsten al beheersen waar de eerste 120 studiepunten aan gekoppeld zijn.

Q. Het beleid van OCW is erop gericht dat het aanbod van Associate degree programma's wordt uitgebreid. Kan voor nieuwe Ad-programma's een uitzondering worden gemaakt op de regel dat deelname aan het experiment leeruitkomsten alleen mogelijk is met bestaande opleidingen, waarvoor de instelling al een licentie heeft?

De deeltijdse en/of duale variant van een nieuw Associate degree programma mag meedoen aan het experiment leeruitkomsten, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- het Ad-programma 'hoort bij' een bestaande bacheloropleiding, waarvoor de instelling al een licentie/accreditatie heeft;
- in de deeltijdse en/of duale variant van dat Ad-programma wordt gewerkt met een onderwijsconcept dat overeenkomt met het onderwijsconcept van de deeltijdse of duale bacheloropleiding op basis waarvan toestemming is/wordt verleend voor deelname aan het experiment leeruitkomsten.

De reden dat voor dergelijke Ad-programma's een uitzondering wordt gemaakt, is dat de bestaande bijbehorende bacheloropleiding voldoende waarborgen biedt voor het realiseren van kwaliteit. Er is immers al sprake van een infrastructuur met voldoende expertise en kwaliteit van onderwijsmaterialen e.d.

Q. Mogen wij op basis van dit deeltijdonderwijsconcept ook studenten opleiden in het buitenland? Wij hebben namelijk vragen van volwassen studenten die in het buitenland wonen en werken die graag bij ons een opleiding zouden willen volgen maar dit dus op afstand willen doen. Mogen dit soort studenten zich inschrijven op onze vernieuwde deeltijdopleidingen passend bij de regeling pilots flexibilisering onderwijs?

De bekostigingsregels veranderen niet in het kader van de pilots flexibilisering. Dus als die mensen nu voor bekostiging in aanmerking zouden komen bij inschrijving voor een deeltijdopleiding, dan komen zij dat ook in het kader van de flexibele deeltijdopleidingen die jullie verzorgen; komen zij nu niet in aanmerking voor bekostiging, dan kunnen zij ook in de pilots flexibilisering niet voor bekostiging in aanmerking worden gebracht.

Q. Zijn de prestatieafspraken ook van toepassing op de opleidingen in de pilots flexibilisering?

Door deelname aan de pilots flexibilisering verandert niets aan de prestatieafspraken die de (bekostigde) instelling gemaakt heeft met OCW. Overigens zijn de verplichte prestatie-indicatoren m.b.t. rendement en de bepalingen t.a.v. aantallen contacturen e.d. niet van toepassing op deeltijdse opleidingen.